

Van Bouwstenen tot Bouwplan.

Begin augustus hebben alle 150 geadresseerden op de mailinglist van het PWO een uitnodiging gekregen om te reageren op de notitie 'Van Gebiedsplan naar Beleidsplan'. Die uitnodiging is ook geplaatst op de website van BO1018 en gedeeld op de Facebookpagina van De Witte Boei. Degenen die zich via de website van BO1018 hadden aangemeld als belangstellenden voor het PWO zijn toegevoegd aan de mailinglist van het PWO, waarmee de teller daarvan inmiddels op 190 staat.

Naar aanleiding van de notitie kregen wij extra bezoek en inbreng op het BuurtSpreekUur. Naast deze mondelinge inbreng waren er twee schriftelijke reacties. De eerste bereikte ons langs een omweg en betrof de onverwachte en tijdelijke opheffing van de tramhalte bij Sint Jacob aan de Plantage Middenlaan. De tweede betrof de al lang(er) slepende kwestie van de halteplek van de HopOnHopOff bus aan de Anne Frankstraat voor de Hortusbrug. Beide reacties betroffen niet enkel die 'haltes' maar ook de wijze waarop de ene onverwacht was 'opgeheven' en de andere alsmaar 'aangehouden' werd.

De eerste reactie vroeg daarnaast ook aandacht voor de mobiliteit van ouderen in de buurt en de tweede voor de verkeersveiligheid ter plekke en het sluipverkeer door de buurt. Kortom het ging in dit geval niet enkel om bouwstenen des aanstoots, maar ook om het achterliggende beleid. Daarmee bevestigden zij onze insteek, dat bouwstenen voor een gebiedsplan in een beleid moeten passen. Of om het kortweg te formuleren: van Bouwstenen tot Bouwplan. In de afgelopen jaren zijn er in onze buurt bouwstenen gelegd maar het bouwplan erachter is niet helemaal duidelijk geworden of uit de verf gekomen.

Dit speelt, om een paar voorbeelden te noemen, bij de herinrichting van de Plantage Doklaan, bij de aanleg van de Groene Loper en in het verlengde daarvan de herinrichting van het Wertheimpark en Sportpark, en onlangs nog bij de pilot in de Sarphatistraat tussen Weesperplein en Alexanderplein. Daarnaast is er weliswaar veel aandacht geweest voor Ouder worden in de Plantage, mobiliteit en de Age Friendly City, maar de vraag is of de gang van zaken rond de tramhalte bij Sint Jacob en de halteplek op de Anne Frankstraat niet haaks staan op dit beleid.

Aan de herinrichting of herprofilering van de Plantage Doklaan ging een fase van overleg en zelfs een heuse schouw vooraf met als inzet voor de bewoners daar het ontmoedigen dan wel onmogelijk maken van 'doorgaand' busverkeer. De verplaatsing van de halteplek van de HoHobus van Artis naar uiteindelijk de Anne Frankstraat was daar het achteraf ongewenste gevolg van. De terugplaatsing daarvan weer naar Artis is echter in feite terugkomen op ingezet beleid. Problemen worden niet opgelost, maar weer verplaatst terug naar af.

Misschien moeten wij bij het aanleveren van bouwstenen voor het Gebiedsplan het liedje van Bram Vermeulen in gedachte houden. *'Ik heb een steen verlegd in een rivier op aarde. Nu weet ik dat ik nooit zal zijn vergeten. Ik leverde bewijs van mijn bestaan, omdat door het verleggen van die ene steen de stroom nooit meer dezelfde weg zal gaan'*. Maar met het rapport Brenninkmeijer over het bestuurlijk stelsel in Amsterdam in gedachte lijkt toch meer die andere zin uit datzelfde liedje van toepassing: *'de stroom van een rivier hou je niet tegen, het water vindt er altijd een weg omheen'*.

Tegen de stroom ingaan heeft met andere woorden weinig zin en effect. Een bewijs van je bestaan leveren met het verleggen van een steen, die vervolgens weer teruggeplaatst wordt, heeft echter iets van een Sisyfusarbeid. Vanzelfsprekend kunnen en willen wij graag bouwstenen aanleveren voor het Gebiedsplan 2017, maar belangrijker vinden wij dat er voortgang in ons overleg blijft zitten. Ook hier weer een paar voorbeelden: de Plantageboulevard, de herinrichting van de Plantage Parklaan, Plantage Kerklaan en de Roetersstraat.

Niet helemaal toevallig liggen (al) die straten op de sluiproute door de Plantage vanaf de Valkenburgerstraat naar de Weesperstraat. Die laatste twee straten zijn eigenlijk al ongewenste en ernstig luchtvervuilende verkeersaders langs en door de Plantage Weesperbuurt. Maar een sluiproute door een groene buurt als de Plantage om nog sneller van de ene verkeersader naar de andere te komen, lijkt toch echt ongewenst. De groene loper en de rode loper respectievelijk op de Plantage Middenlaan en de Sarphatistraat zouden verder uitgerold kunnen worden op de beoogde Plantage Boulevard en op een Roetersstraat zonder roet of fijnstof. De sluipverkeersstroom zou dan in ieder geval om de buurt heen zijn weg moeten vinden.

Zo is ook de toeristenstroom door en om de buurt heen te leiden. De Wittenberg zou dan geen witte raaf moeten blijken te zijn, maar de rots waarop het verdere shortstay-beleid gebouwd wordt. In het verlengde daarvan zou er ook geen sprake meer moeten zijn van woningonttrekking voor AirBnB en voor bussen om toeristen letterlijk voor de deur van toeristische trekpleisters af te leveren: Geen HoHo dus en zeker geen halteplekken in de Plantage. Wat het OV betreft pleiten wij voor Noord, Oost, Zuid, West, dus niet enkel de Noord Zuid lijn, maar ook de Oost West en andere OV-verbindingen. En zeker geen levensloop bestendige woningen bouwen en vervolgens de tramhalte ervoor opheffen.

Zoals in onze notitie en bijlagen Van Gebiedsplan naar Beleidsplan aangegeven zijn er tal van grotere en kleinere bouwstenen aan te dragen, maar het belangrijkste is om samen te bouwen aan een plan, gebiedsplan of beleidsplan. Of zoals het in het rapport van de commissie Brenninkmeijer staat om samen *'een gebalanceerde en effectieve verbinding'* tot stand te brengen *'tussen de werking van de representatieve democratie .. en de participatiedemocratie .. als het om concrete onderwerpen gaat die de burgers raken'*. Daar willen wij als PWO graag ons steentje aan bijdragen door bijvoorbeeld in te zetten op:

1. Binnen de milieuzone en haar milieubeleid had de gemeente geen HopOnHopOff bussen moeten toestaan of hoogstens een dienst enkel uitgevoerd met elektrische bussen. De HoHo bus is helemaal ongewenst op plaatsen waar al ruim voldoende openbaar vervoer aanwezig is. Alle musea en culturele instellingen in de Plantage Weesperbuurt zijn uitstekend en eenvoudig per openbaar vervoer bereikbaar: Portugees Israëlitische Synagoge, Joods Historisch Museum, Hermitage, Hortus, Hollandsche Schouwburg, Sjoamuseum en Verzetsmuseum. Er is een circletram geweest door heel Amsterdam Centrum en er was ooit sprake van een 'museumlijn' op en neer enkel naar de Plantagebuurt.
2. Door in te zetten op het openbaar vervoer kunnen alle tramlijnen door de Plantage Weesperbuurt levensvatbaar blijven. Naast de toeristen zullen ook de groeiende aantallen studenten daar gebruik van kunnen maken; zo zou zelfs de fiets(en)overlast teruggedrongen kunnen worden door stimuleringsmaatregelen voor het openbaar vervoer zoals nu feitelijk al beproefd wordt met de Sarphatistraat als pilot voor een OV- en fiets-binnenring. Het aandeel van de auto in het bestemmingsverkeer kan aanzienlijk afnemen. Er ontstaat dan meer ruimte voor de fiets en voor de oudere of juist jongere verkeersdeelnemer zoals bijvoorbeeld bij de Boekmanschool.
3. Sluipverkeer kan ontmoedigd worden door de herinrichting en vergroening van nu nog 'doorgaande' straten als de Anne Frankstraat, de Plantage Parklaan, de Plantage Middenlaan, de Plantage Kerklaan en de Roetersstraat. Het karakter van de Plantage als groene (park)buurt zou daarmee versterkt of in gang gezet kunnen worden. Bij voldoende voorzieningen voor openbaar vervoer hoeft dat niet ten koste te gaan van de 'bezoekers', dat wil zeggen niet-bewoners die voor hun werk of ontspanning in de Plantage Weesperbuurt moeten of willen komen.
4. Anderzijds kan en mag het niet zo zijn of worden, dat de buurt overlopen of erger onder de voet gelopen wordt door 'bezoekers'. De huidige en de voor de nabije toekomst verwachte ontwikkelingen in bezoekersaantallen moeten goed gemonitord worden. Dat de bezoekers-

aantallen (zullen) toenemen is een feit, maar hoe dat uitpakt moet blijken als straks de UvA (en HvA) op volle kracht gaan draaien, als naast het Verzetsmuseum ook het Sjoamuseum grote aantallen bezoekers gaat trekken en als voor de Hoftuin het Namenmonument komt.

5. Nu al wordt zichtbaar hoe de Plantagebuurt en het Weesperplein en omgeving aan het veranderen zijn door de grote aantallen 'bezoekers'. Straks komt daarnaast aan het begin van de Weesperstraat het Namenmonument dat voorzien is op juist die ene groenstrook die die straat rijk of beter gezegd arm is. Ligt het niet voor de hand om die groenvoorziening elders op de Weesperstraat te compenseren, of om zoals de bedoeling is de vergroening van die straat voortvarend aan te pakken? Zo zou ook daar de Groene Boulevard kunnen ontstaan waar al jaren voor geijverd is: ZoKu niet alleen op het dak maar ook op straat.
6. Het zou een misvatting zijn te denken dat al die bezoekers ook gehuisvest moeten worden. Een buurt bestaat bij de gratie van haar vaste en niet van haar tijdelijke bewoners en bezoekers. Terecht heeft de gemeente bij de besluitvorming rond De Wittenberg aangevoerd, dat het quotum short-stay in Centrum-Oost wel bereikt is. Datzelfde geldt in feite ook voor de hotelvoorzieningen, hoewel de deur daarbij voor het oostelijk deel van het centrum mogelijk op een kiertje zal blijven. Wij willen de gemeente nadrukkelijk waarschuwen om niet als Epimetheus door dat kiertje in die doos van Pandora te willen kijken. Dan zou er na alle ontsnapte ellende een zielig hoopje 'buurt' achter kunnen blijven. Dat kunnen en moeten wij proberen voor te blijven.

Besproken en vastgesteld op het Plantage Weesperbuurt Overleg van maandag 26 september 2016.